

**ПОКАЗАТЕЉИ БЕЗБЕДНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА У СТАЦИОНАРНИМ
ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА У БЕОГРАДУ ЗА ПЕРИОД 1.01.-
31.12.2010. ГОДИНЕ**

Област безбедности пацијента је нова у нашим условима, а од јула 2007. године први пут се прате показатељи квалитета у овој области. Веће вредности нежељених догађаја у неким болницама могу указивати на боље регистровање нежељених догађаја у односу на друге болнице, а не само на лошији квалитет.

Болнице треба да анализирају врсту и учесталост регистрованих нежељених догађаја, узроке који до њих доводе и предузимају мере за спречавање нежељених догађаја.

Обавезни показатељи квалитета који се односе на безбедност пацијента за здравствену установу у целини су:

1. 1. Успостављене формалне процедуре за регистровање нежељених догађаја и опис процедуре
2. Успостављене формалне процедуре за регистровање нежељених дејстава лекова и опис процедуре
3. број падова и повреда пацијената насталих током хоспитализације у здравственој установи
4. стопа инциденције болничких инфекција на јединици интензивне неге здравствене установе
5. стопа инциденције инфекција оперативног места
6. број лежећих пацијената са декубиталним ранама
7. број компликација насталих услед давања анестезије у здравственој установи
8. стопа инфекција мокраћног система код пацијената са уринарним катетером
9. број поновљених операција у истој регији
10. број механичких јатрогених оштећења насталих приликом хируршке интервенције
11. број тромбоемболијских компликација

Извештаје о успостављеним формалним процедурама за регистровање нежељених догађаја и нежељених дејстава лекова доставиле су све болнице.

1. Према добијеним извештајима успостављене формалне процедуре за регистровање нежељених догађаја имају све болнице.

2. Успостављене формалне процедуре за регистровање нежељених дејстава лекова, према добијеним извештајима имају све болнице.

Извештаје о броју падова и повреда пацијента, броју лежећих пацијената са декубиталним ранама, броју компликација услед давања анестезије, броју поновљених операција у истој регији, броју механичких јатрогених оштећења

услед хируршких интервенција и броју тромбоемболијских компликација су доставиле све болнице, изузев Института за неонатологију. Према добијеним подацима, наведених нежељених догађаја није било у 6 болница: Клиници за неурологију и психијатрију за децу и омладину, Институту за ментално здравље, Специјалној болници за церебралну парализу и развојну неурологију, Заводу за здравствену заштиту студената, Специјалној болници за болести зависности и Универзитетској дечјој клиници.

У београдским болницама у току 2010. године, од нежељених догађаја, највише су биле заступљене декубиталне ране, којих је укупно било 963. Затим следе поновљене операције у истој регији, 688 и падови и повреде пацијента, 438. Знатно ређе биле су заступљене: тромбоемболијске компликације, компликације услед давања анестезије и механичка јатрогена оштећења услед хируршких интервенција. У односу на претходну годину број регистрованих нежељених догађаја је већи, вероватно због бољег извештавања здравствених установа. Повећан је број свих нежељених догађаја, изузев падова и повреда пацијента, вероватно због бољег евидентирања и извештавања здравствених установа (Табела 1.).

Табела 1. Нежељени догађаји у болницама у Београду, 2008. - 2010. год.

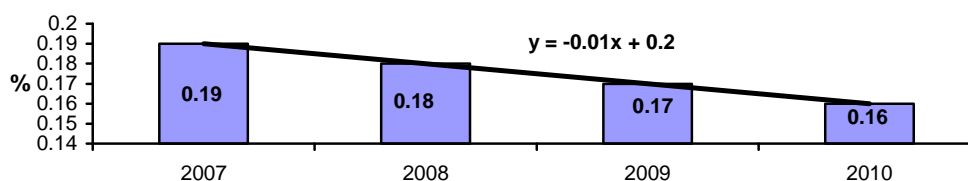
Врста нежељеног догађаја	2008	2009	2010
Број падова и повреда пацијента	487	468	438
Број лежећих пацијената са декубиталним ранама	609	884	963
Број компликација услед давања анестезије	21	39	49
Број поновљених операција у истој регији	437	337	688
Број механичких јатрогених оштећења услед хируршких интервенција	40	28	69
Број тромбоемболијских компликација	98	70	207
УКУПНО	1692	1826	2414

3. Број падова и повреда пацијената насталих током хоспитализације у здравственој установи

У 17 болница у Београду, током 2010. године регистровано је 438 падова и повреда пацијента, што је мање у односу на претходне године. У односу на 270.869 хоспитализованих пацијената у овом периоду, може се констатовати да је учесталост падова 0,16% и да има опадајући тренд (графикон 1).

Учесталост падова и повреда пацијената насталих током хоспитализације у болницама у Београду, 2007-2010. год, - стопа на 100 хоспитализованих пацијената

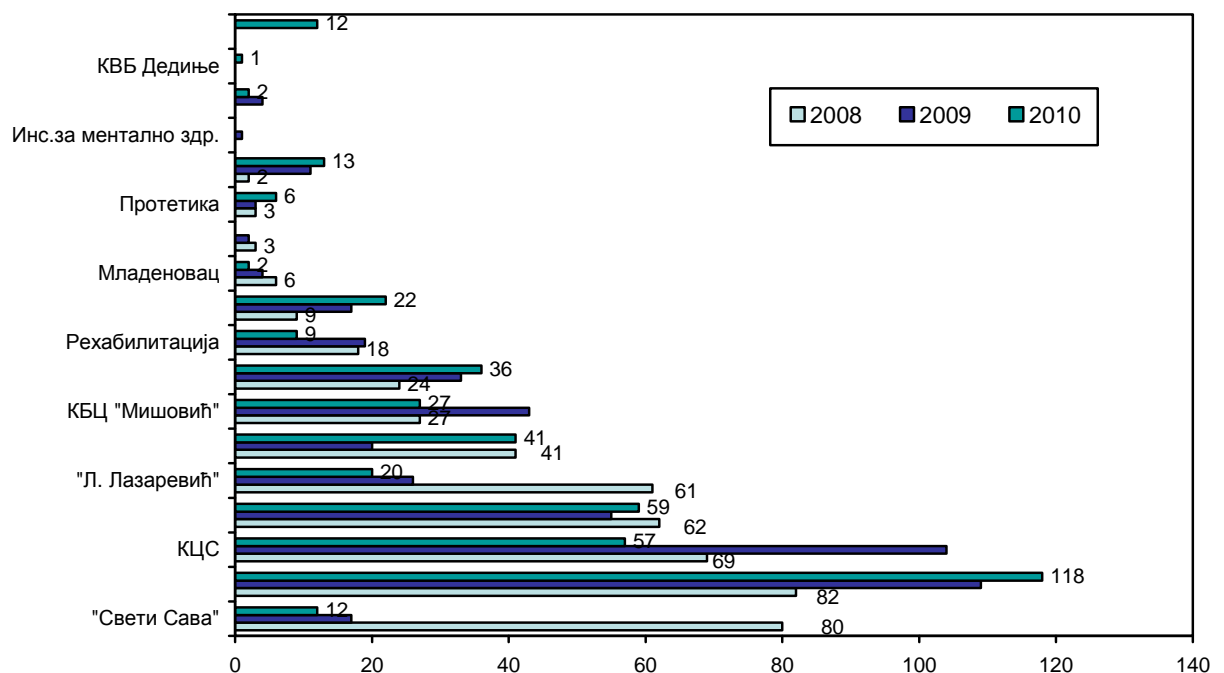
Графикон 1.

Као и прошле године, највише падова било је у КБЦ „Земун“ - 157 и КЦС - 57. Међутим, посматрано у односу на број хоспитализованих пацијената, стопа падова је највећа у Специјалној болници за ендемску нефропатију, 3,94% и Специјалној болници за рехабилитацију и ортопедску протетику, 1,21%. Стопа падова је најмања у Институту за кардиоваскуларне болести «Дедиње», 0,01%, Институту за реуматологију, 0,04% и Клиничком центру Србије, 0,06%. У односу на претходну годину у 9 болница је број падова и повреда већи или на истом нивоу као и претходне године (графикон 2.).

Број падова и повреда пацијената насталих током хоспитализације у болницама у Београду

Графикон 2.

Потребно је да болнице саме анализирају узроке који доводе до падова и повреда њихових пацијената и предузимају мере за отклањање тих узрока.

4. Стопа инциденције болничких инфекција на јединици интензивне неге здравствене установе

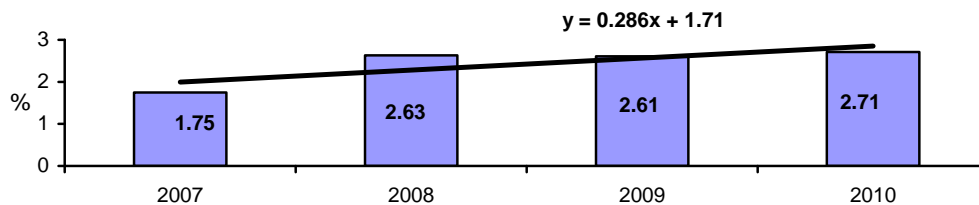
Надзор над болничким инфекцијама се врши током целе године. Болнице које још увек нису успоставиле систем надзора над болничким инфекцијама, исти морају вршити бар 3 пута у току једне године. Надзор врши медицинска сестра задужена за болничке инфекције.

Извештаје о болничким инфекцијама на јединици интензивне неге нису доставили: Клиника за неурологију и психијатрију за децу и омладину, Институт за реуматологију, Институт за неонатологију, Институт за ортопедско-хирушке

болести „Бањица“ и Специјална болница за болести зависности. Интензивну негу немају: Завод за здравствену заштиту студената, Специјална болница за церебралну парализу и развојну неурологију, Институт за рехабилитацију и Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ У осталих 17 болница је хоспитализовано 73.455 пацијента на интензивној нези (за 6.307 или 8% мање у односу на претходну годину), од којих половина у Клиничком центру Србије. Укупно је регистровано 1.992 болничке инфекције на јединици интензивне неге (за 90 или 4,5% мање у односу на претходну годину). Стопа инциденције свих болничких инфекција на јединици интензивне неге била је 2,71% и нешто је већа у односу на претходне године (графикон 3).

Стопа инциденције болничких инфекција на јединици интензивне неге у болницама у Београду

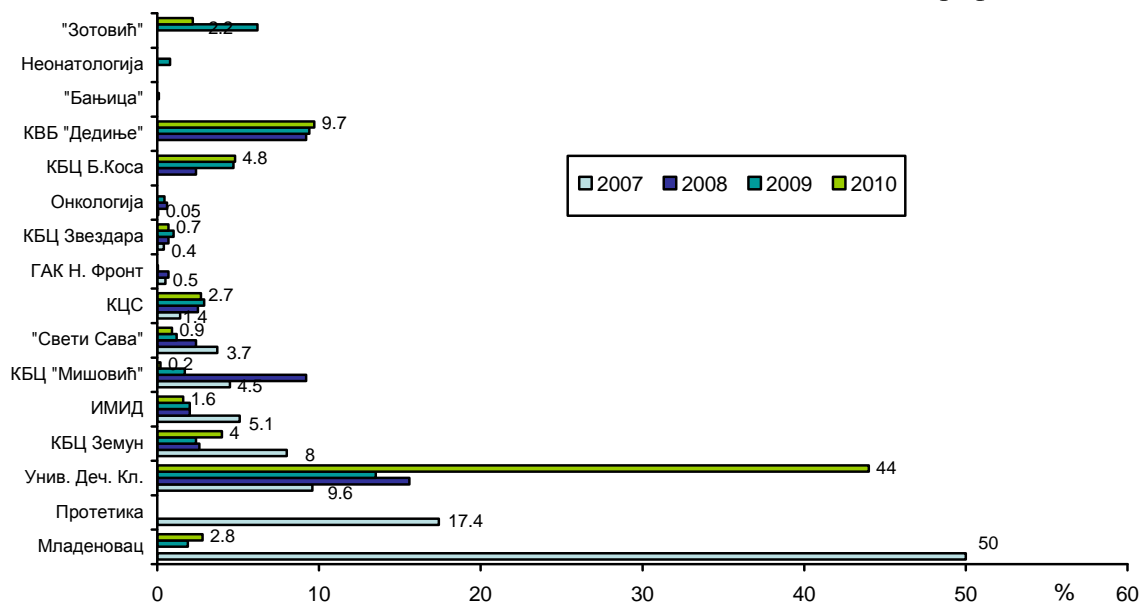
Графикон 3.

Највећа стопа инциденције болничких инфекција на јединици интензивне неге била је у Универзитетској дечјој клиници, чак 44%, а затим у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ 10%, док су остале болнице пријавиле знатно мање стопе (графикон 4.).

Стопа инциденције болничких инфекција на јединици интензивне неге у болницама у Београду у 2010. год.

Графикон 4.

Болничких инфекција на јединици интензивне неге није било у Специјалној болници за ендемску нефропатију, Специјалној болници за рехабилитацију и ортопедску протетику, ГАК „Народни фронт“, Институту за онкологију и радиологију Србије, Институту за ментално здравље и Специјалној болници за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“.

Постоје велике разлике у вредности овог показатеља у посматраним годинама у појединим болницама, које су проузроковане недовољно јасним стручно-методолошким упутством за праћење овог показатеља и грешкама у извештавању.

5. Стопа инциденције инфекција оперативног места

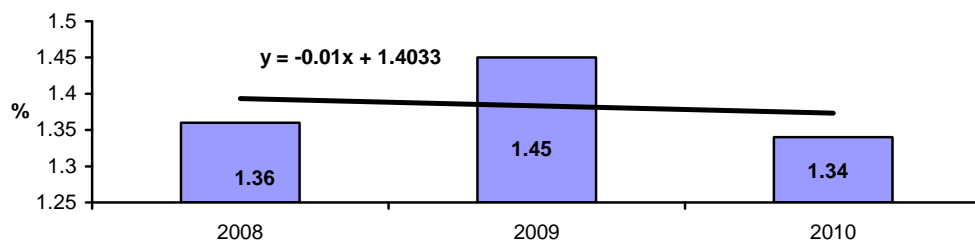
Стопа инциденције инфекција оперативног места прати се по класама контаминације, за сваку класу контаминације појединачно и укупно за ниво установе. Класе контаминације су дефинисане у Приручнику 1. Дефиниције болничких инфекција, Институт за заштиту здравља Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 1998. године.

Прву класу контаминације чине чиста оперативна места (ране), другу – чисто-контаминирана оперативна места (ране), трећу – контаминирана оперативна места и четврту - прљави и инфицирана оперативна места.

Извештаје о стопи инциденције инфекција оперативног места доставило је 8 болница: Клинички центар Србије, КБЦ „Звездара“, КБЦ „Земун“, КБЦ „Бежанијска коса“, КБЦ „Др Драгиша Мишовић“, Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, ГАК „Народни фронт“ и Институт за онкологију и радиологију Србије. Према добијеним подацима, у њима је оперисано 82.001 пацијент, од којих 42.804 у Клиничком центру Србије. Број оперисаних пацијената је за око 27.000 или чак 50% већи у односу на претходну годину, због тачнијег извештавања у КБЦ „Земун“, КБЦ „Бежанијска коса“ и КБЦ „Звездара“. Са инфекцијом оперативног места била су 1.072 пацијента (за 270 или 34% више у односу на претходну годину). Према добијеним подацима, стопа инциденције инфекција оперативног места била је 1,31% и нижа је у односу на претходне године, првенствено због тачнијег извештавања о броју оперисаних пацијената (графикон 5).

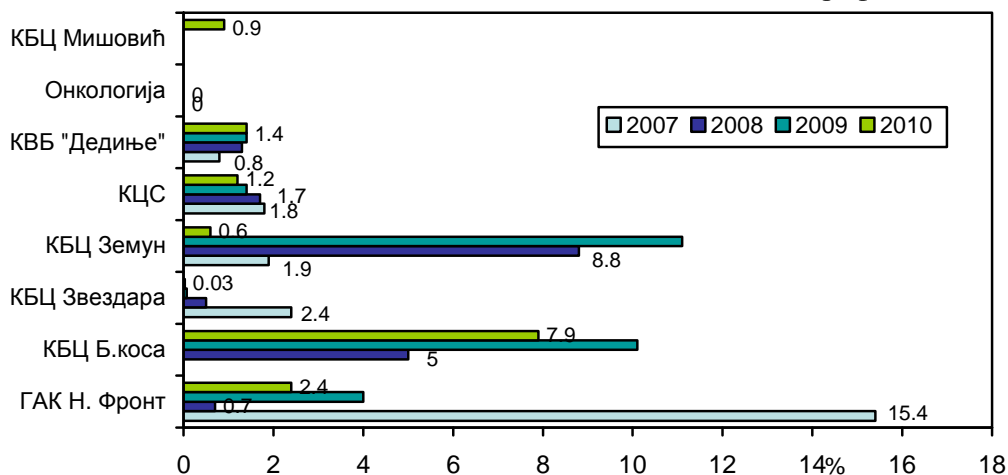
Стопа инциденције инфекција оперативног места у болницама у Београду, 2008-2010. год.

Графикон 5.

Стопа инциденције инфекција оперативног места била је највећа у КБЦ „Безанијска коса“, 8%, а затиму ГАК „Народни фронт“, 2,4% (графикон 6)

Стопа инциденције инфекција оперативног места у болницама у Београду
Графикон 6.

Раздвајање по класама контаминације оперативног места оперисаних пацијената није извршено у : КБЦ „Земун“, Институту за онкологију и радиологију Србије и ГАК „Народни фронт“. Инфекција оперативног места није било и Институту за онкологију и радиологију Србије.

Велике разлике у вредности овог показатеља између различитих установа, као и у истој установи у различитим временским периодима, указују на потребу унапређења квалитета података у овој области.

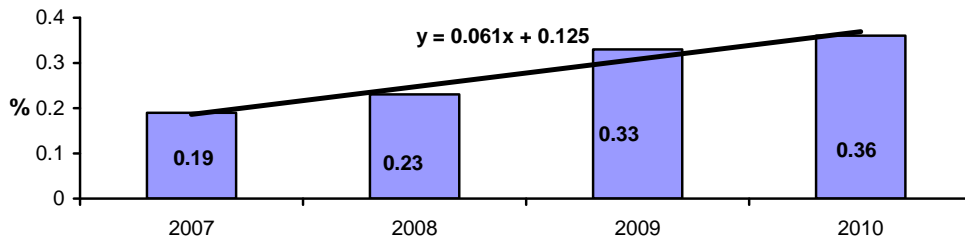
6. Број лежећих пацијената са декубиталним ранама

У 13 болница у Београду, током 2010. године регистровано је 963 декубиталних рана насталих током хоспитализације пацијента (искључени су пацијенти којима су на пријему у здравствену установу дијагностиковане декубиталне ране), што је за 9% више у односу на претходну годину. У односу на 270.869 хоспитализованих пацијената у овом периоду, може се констатовати да је учесталост декубиталних рана 0,36% (графикон 7). Повећање броја декубиталних рана у односу на претходне године указује на боље извештавање здравствених установа.

Највише декубиталних рана, као и претходне године било је у КБЦ „Земун“ - 243 (графикон 8). Међутим, посматрано у односу на број хоспитализованих пацијената, највише декубиталних рана било је у Клиници за рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“, 4,5%, а затим у КБЦ „Земун“, 1,4%. Најмање декубиталних рана било је на Институту за онкологију и радиологију Србије, 0,05% и Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије 0,06%.

**Учесталост декубиталних рана у болницама у Београду, 2007-2010. год.
стопа на 100 хоспитализованих болесника**

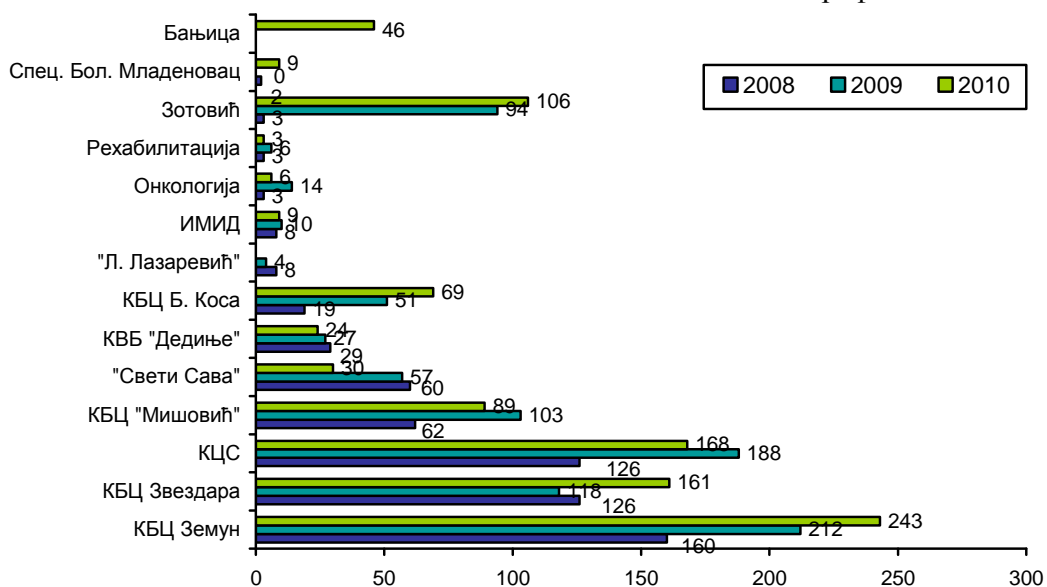
Графикон 7.

У односу на претходну годину, број пацијената са декубиталним ранама које су настале током хоспитализације је повећан у 6 болница.

Број лежећих пацијената са декубиталним ранама у болницама у Београду

Графикон 8.

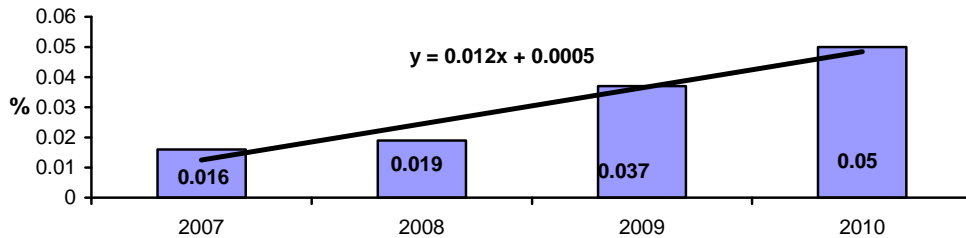
7. Број компликација услед давања анестезије у здравственој установи

Компликације услед давања анестезије регистроване су у 5 болница у Београду. Током 2010. године било је укупно 49 компликација (за 10 више у односу на претходну годину). Стопа компликација услед давања анестезије исказана у односу на 98.206 оперисаних пацијената у општој, спиналној и епидуралној анестезији износи 0,05% и има тренд пораста (графикон 9). Повећање броја ових компликација је резултат бољег извештавања здравствених установа.

Посматрано према здравственим установама, највише компликација услед давања анестезије је било у КЦС, 16 и Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, 15 (графикон 10).

**Учесталост компликација услед давања анестезије у болницама у Београду,
2007-2010. - стопа на 100 оперисаних пацијената**

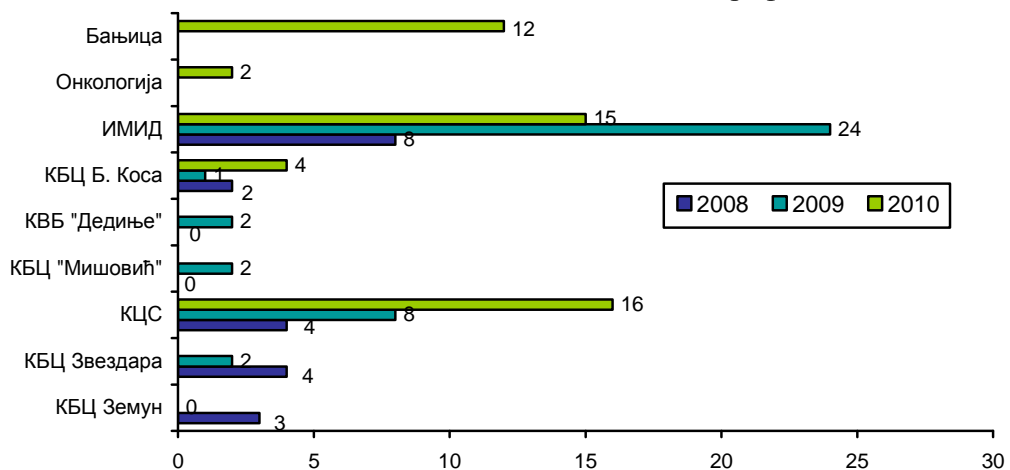
Графикон 9.

Међутим, стопа компликација услед давања анестезије је највећа у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, 0,32% и Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, 0,20%, а најмања у КЦС, 0,04% и Институту за онкологију и радиологију Србије 0,06%.

Број компликација услед давања анестезије у болницама у Београду

Графикон 10.

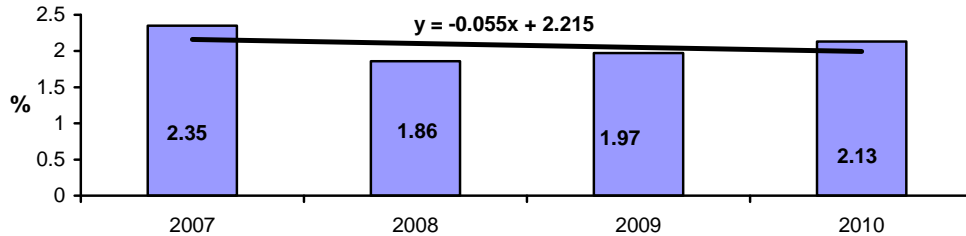

8. Стопа инфекција мокраћног система код пацијената са уринарним катетером

Извештаје о стопи инциденције болничких инфекција мокраћног система доставило је 11 болница. У њима је било 46.351 хоспитализованих пацијената са уринарним катетером, од којих 19.174 у Клиничком центру Србије. Број пацијената са уринарним катетером је за 15.767 или 25% мањи у односу на претходну годину, првенствено због смањења у Клиничком центру Србије. Са болничком инфекцијом мокраћног система било је 989 пацијената (за 233 или 19% мање у односу на претходну годину). Стопа инциденције болничких инфекција мокраћног система била је 2,13% и већа је у односу на претходну годину (графикон 11).

Стопа инфекција мокраћног система код пацијената са уринарним катетером у болницама у Београду, 2007-2010.

Графикон 11.

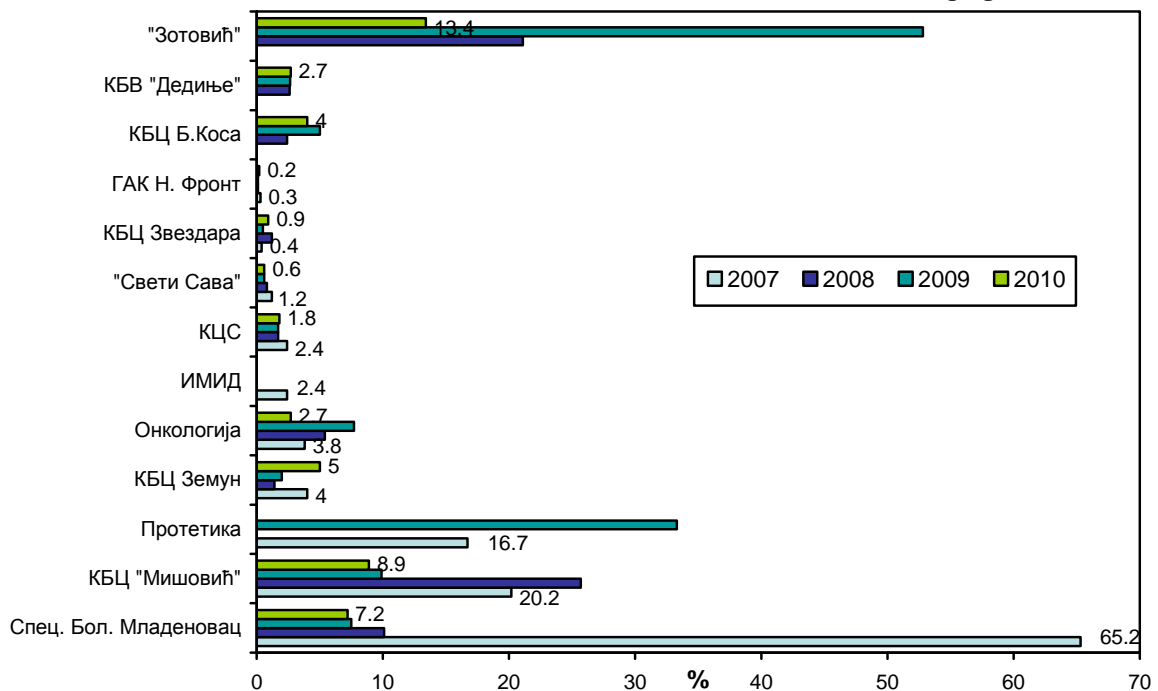

Највећа стопа инциденције болничких инфекција мокраћног система била је у Клиници за рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“, 14%, КБЦ „Др Драгиша Мишовић“, 8,9% и Специјалној болници за интерне болести Младеновац, 7% (графикон 12). У Универзитетској дечјој клиници, Специјалној болници за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, Специјалној болници за рехабилитацију и ортопедску протетику и Специјалној болници за ендемску нефропатију није било пацијената са болничком инфекцијом мокраћног система, иако је било 2.118 пацијената са уринарним катетером.

Велике разлике у вредности овог показатеља између различитих установа, као и у истој установи у различитим временским периодима, указују на потребу унапређења квалитета података у овој области.

Стопа инфекција мокраћног система код пацијената са уринарним катетером у болницама у Београду

Графикон 12.

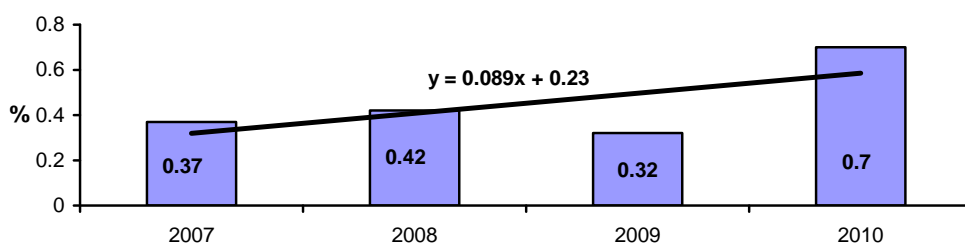
9. Број поновљених операција у истој регији

Под поновљеном операцијом у истој регији се сматра операција која је урађена пацијенту, по истој дијагнози у истој регији, у року од 30 дана од обављене операције. Поновљена операција указује на пропусте током прве операције.

У 10 болница у Београду током 2010. године регистровано је 688 поновљених операција у истој регији, што је скоро двоструко више у односу на претходну годину. Учесталост поновљених операција у истој регији износи 0,70% у односу на број оперисаних пацијената у општој, спиналној и епидуралној анестезији и има растући тренд (графикон 13).

Број поновљених операција у истој регији у болницама у Београду, 2007-2010. - стопа на 100 оперисаних пацијената

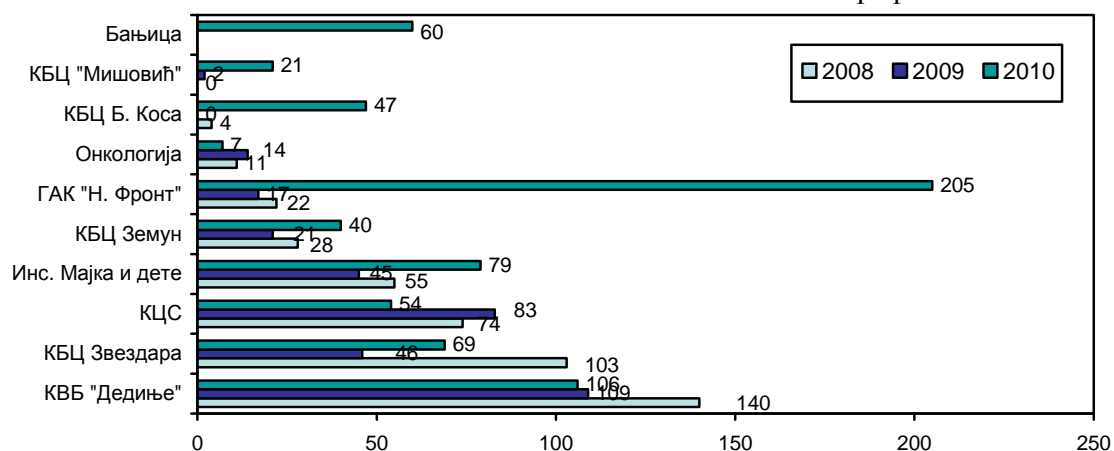
Графикон 13.

Највише поновљених операција било је у ГАК „Народни фронт“, 205 и Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ – 106 (графикон 14.). Највећа стопа поновљених операција у истој регији исказана у односу на број оперисаних пацијената у општој, спиналној и епидуралној анестезији је у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, 2,74% и ГАК „Народни фронт“, 2,15%, а најмања у КЦС, 0,13%.

Број поновљених операција у истој регији у болницама у Београду

Графикон 14.

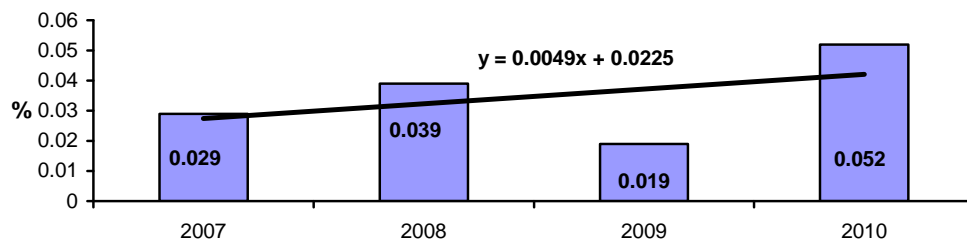

10. Број механичких јатрогених оштећења насталих приликом хируршке интервенције

У 7 болница у Београду, током 2010. године регистровано је 69 механичких јатрогених оштећења насталих приликом хируршке интервенције, што је 2,5 пута више у односу на претходну годину. То је 0,052% у односу на број хируршких интервенција обављених у хируршким салама и више је него ранијих година (графикон 15).

Учесталост механичких јатрогених оштећења у болницама у Београду, 2007-2010. - стопа на 100 хируршких интервенција

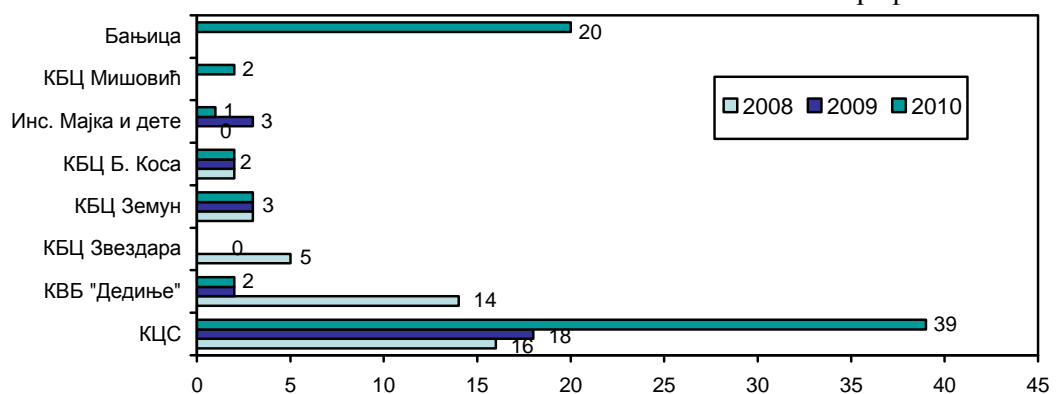
Графикон 15.

Највише механичких јатрогених оштећења насталих приликом хируршке интервенције било је у Клиничком центру Србије (39), као и претходне године (графикон 16.). Међутим, стопа механичких јатрогених оштећења на 100 хируршких интервенција је највећа у Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, 0,31%, а најмања у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, 0,014% и КБЦ „Бежанијска коса“, 0,023%.

Број механичких јатрогених оштећења насталих приликом хируршке интервенције у болницама у Београду

Графикон 16.

11. Број тромбоемболијских компликација

У 10 болница у Београду, током 2010. године, регистровано је 207 тромбоемболијских компликација насталих у току хоспитализације пацијента, што

је 3 пута више у односу на претходну годину, првенствено због бољег извештавања Института за ортопедско-хируршке болести „Бањица.

Највише тромбоемболијских компликација било је у Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица, а затим у Институту за онкологију и радиологију Србије (графикон 17.).

Број тромбоемболијских компликација у болницама у Београду

Графикон 17.

